

זאמביה: קאונדה יורד על רגן

● על הנוכחות הקובאית:

"אנחנו זקוקים לקובאים, כדי שיסייעו לנו להגן על מדינות העימות, בעיקר על אנגולה נגד האיום של דרום אפריקה. אין כל קשר בין הקובאים ובין סוגיית נאמיביה. הראייה לעצמאות מדינית, בהתאם לכל החלטות האו"ם."

● על נשיאי ארצות-הברית:

"יש הבדל עצום בין רגן וקארטר. קארטר הבין את אפריקה והקדיש לי תשומת-לב רבה בניקורי בארצות-הברית. קארטר קלט שארצו תקבל את כל המינרלים הדרושים לה גם באפריקה השחורה. אין לנו אוריינטציה אנטי-מערבית, ואנו זקוקים לטכנולוגיה ולהשקעות אמריקאיות."

● על המדיניות האמריקאית כלפי דרום אפריקה:

"כל האוריינטציה המדינית של אפריקה השחורה תלוי ביה בעניין הזה. יש לכם כוח אדיר, אם תפנינו שרירים נגד פרטוריה, כפי שאתם עושים בפולין, תזכו לידידים רבים באפריקה השחורה. כל דולר המושקע בפרטוריה מופנה לדיכויים של השחורים הארץ-זו."

כיה, מגלה עוינות גוברת כלפי הקונגרס האפריקאי-הלאומי, המנהל את מלחמת-השיחור נגד מיסטר האפר-טהייד עצמו. בשנתיים האחרונות מחקה פרטוריה את המדיניות הישראלית כלפי לבנון, תוקפת בלי הרף את אנגולה ומוזאמביק, המארחות את המחתרות השחורות. רגן רמז פעמים רבות שהוא אדיש לגורלן של המדינות הקומוניסטיות באפריקה, דחף את אנגולה, ששיתפה פעולה עם מיסטרן של קארטר בתחומים רבים — חרף

נשיא זאמביה, קנת קאונדה, נחשב לאחד מבכירי המדינאים באפריקה השחורה. הוא שני במעמדו רק למנהיג טאנוניה, יוליוס נג'יררה. קאונדה, השולט ב"זאמביה מאז זכתה לעצמאות בשנת 1967, הצליח לתמרן היטב בין דרום-אפריקה העוינת ובין תנועות השיחור השכנות באנגולה, מוזאמביק וזימבבואה, שנלחמו על חיהן וחירותן שנים רבות אחרי שזאמביה הריבונית תפסה את מקומה במישפת העמים.

בשנים הקשות של המאבק נגד הגיוענים הלבנים ברודזיה, אירח קאונדה את המחתרת הפרו-סובייטית של ג'ושוע אנקומו, ונאלץ לגלות מעורבות רבה בכל התככים הפנימיים ומילחמות האחים בין לוחמי החירות הזימבבואיים ובין עצמם. כתוצאה ישירה מכך הוגדר קאונדה על-ידי עיתונאים אמריקאיים שיטחיים כמדינאי פרו-סובייטי. עם זאת הצליח לשמור על קשר גם עם רוברט מוגאבה, שניהל את מאבקו בלבנים כאורחו של נשיא מוזאמביק, סאמורה מאשל, מארכסיסטי-לניניסט מוצהר.

בשיאו של המשבר נתגלה קאונדה כמנהיג מתון ור אחראי. חלק ניכר מהמגעים שהביאו לשילטון הרוב הי שחור ביזאבוה נעשו בחסותו, חלקם אפילו ביוזמתו. הוא הצליח למשוך את הבריטים, ובעקפין גם את ארצות-הברית של ג'ימי קארטר, לוועידה בבירתו, לוסאקה, שתרמה באורח מכריע להיסול משבר רודזיה. הוועידה השפעה לעיני העולם כולו דמות חדשה של מנהיג אפריקאי מבריק, מתווך מלידה ונעים-הליכות.

אמצעי-התיקשות האמריקאיים עשו, כמובן, מטעמים מנשף הסיוע של וועידת לוסאקה, שבה רקד קאונדה במשך כל הערב עם ראש-משלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר. יודע-דבר טוענים ששניהם סבלו קשות מהאירוע. אבל לגבי הציבור האמריקאי קאונדה קיבל מעין הכשר-האמריקאים אוהבים מאוד לאמץ אל ליבם אויבים ל-שעבר, וקאונדה עבר תהליך תיקשורת. המזכיר במקצת את כיכובו של אנוור אל-סאדאת המנוח בטלוויזיה הא-מריקאית. הוא הפך ל-"אינדיאני הטוב" בסירטי ג'ון ויין. פרא לשעבר, שקלט סוף סוף את כוונותיהם הטהורות של הלבנים.

שינאה ישנה. בשנתיים האחרונות ליווה קאונדה ב-

נשיא זאמביה קאונדה החבר רגן "אידיוט"

הריתוריקה המארכסיסטית ונוכחותם של הקובנים — לעמדה אנטי-אמריקאית גלוויה. אין ספק שרגן ראוי לפרס לנין.

קאונדה פעל, כדרכו, בשני מישורים. הוא העניק ראיון לעיתון דני חשוב, ובו מתח ביקורת נוקבת על רגן, בשפה הריפה ובתל-ידידי-פולומטית. רגן הוגדר בעיתון האירופי כ-"אידיוט", כמשרת מובהק של העניין הסובייטי. כאויב אינסטינקטיבי של השחורים מתוך שמרנות הגור-בלת בגיוענות נסתרת. הוא הזהיר גלויות את האירופים, ובאמצעותם גם את הסוכנים האמריקאים — שיקראו כמובן את הראיון — שכל חלקה הדרומי של אפריקה, כולל דרום-אפריקה שאחרי-השיחור, יפלו כפרי בשל לזרועות מוסקוזה, הודות לאמציו ההירואיים של ה"חבר" רגן.

מסר דומה העביר קאונדה גם לציבור האמריקאי, ב"אמצעות בעלת העיתון רב ההשפעה ושינטון פוסט, קאתרין גרהאם. בראיון שהעניקה לה קאונדה, ושפורסם גם ב"שבועון ניוזוויק, ייבר נשיא זאמביה בסיגנון הרבה יותר מתון. שנועד להשפיע על הקוראים, ולהפעיל לחץ על הבית הלבן לשנות את מדיניותו באפריקה.

כמה נקודות שהעלה קאונדה עשויות לעניין את הר ישראלים, שגם לגביהם יש לעמדות הנקוסות בושינגטון חשיבות מכרעת.

● על יחסי זאמביה וארצות-הברית:

"כמו האמריקאים, גם אנחנו נולדנו במהפיכה. כמובן שתמכנו במאבק של העם הוויאטנאמי, ולכן הוקיעו אותנו בטעות קומוניסטים. גם לא הצלחנו להבין כיצד מעצמה גדולה כמו ארצות-הברית מתעלמת מעצם קיומה של סין, עד שריצ'רד ניקסון שינה מדיניות זו. אבל הרף כל הבין קורת אנו רואים את עצמנו כידידי ארצות-הברית."

תורכיה:

אוורן!

אוורן!

ישראלים, שאינם מפסיקים לקונן על ציבור תומכי הליכוד וצועקים בגין! בגין! עשויים להתנחם במצב בתורכיה.

92 אחוז מבעלי זכות הבחירה בתורכיה תמכו ב"נשיא אוורן במישאל התחוקתי שנערך שם לאחרונה. תוצאות המישאל מעניקות לנשיא סמכויות כמעט דיק-טטוריות לשבע שנים, יצרו גוששנקה חוקית להתרחק-תה של תורכיה מנורמות אירופיות, ולהפיכתה למין רפובליקה בננות, נוסח ציילה או אורוגוויי.

כוחות שמרניים באירופה, כולל נציגי הימין במר-עצת אירופה, טוענים שהמישאל נהל באורח דימוק-ראטי למופת, וביסא את רצונם החופשי של התור-כים. אחד מראשי המיפלגה השמרנית בבריטניה, מ-ש-תדל עתה להחזיר את תורכיה כחברה בעלת זכויות מלאות למועצה.

מעטפות שקופות. התורכים עצמם צוחקים מהסיפורים על מישאל הוגן, ההצבעה התנהלה אמנם בקלפיות כדת תדין, אבל למרבה הצער היו המע-טפות שקופות לחלוטין.

עם זאת, אפילו המשכילים ואנשי המעמד הבי-נוני, הרואים בדאגה רבה את תוצאות המישאל, מאש-רים שהוא משקף במידה רבה את הלכי הרוח בתור-כיה. התורכים רצו בשילטון חזק, ובחרו בדיקטטורה בידעין. נוצר למעשה קיטוב מוחלט בין השיכבה המשכילה ובין כלל הציבור, ואינטלקטואלים רבים מעיינים עתה ברצינות בהגירה לארצות אירופיות "אמיתיות".

בין השאר מציינים ליברלים ואנשי שמאל תור-כים, באירוניה הגובלת ביאוש, שהכורדים הצביעו בעד חיקה האוסרת כל שימוש רישמי בשפתם, ו-ר מאות אלפי פועלים הצביעו נגד חופש השביתה. כלל הציבור אישר שימוש בלתי מוגבל בחוקי חירום, מבלי להודק יתר על המידה הליכונים מיספטיים מייגעים.

האינטלקטואלים רוטנים, העם צועק אוורן! אוורן! — מי אמר שאנחנו לא משתלבים במרחב?